

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	LIT 314 - Bədii mətn təhlili; 3 kredit, 6 AKTS
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar
	Program (bakalavriat, magistr)	Bakalavriat
	Tədris semestri	2024/2025-ci tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Ülvi Babasoy
	E-mail:	Ulvi.babasoy@khazar.org
	Mühazirə otağı/Cədvəl	
	Məsləhət saatları	Çərşənbə günü, saat:11:00
Prerekvizitlər	Yoxdur	
Tədris dili	Azərbaycan	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Seçmə	
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	<p>1. Qarayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı: XIX və XX yüzillər. B., Elm, 2002.</p> <p>2. Hüseynov A. Nəsr və zaman. Bakı: Yazıçı, 1980, 185 səh.</p> <p>3. Abdullayev C. Müstəqillik dövrü bədii nəsrin problemləri. B., 2004</p> <p>4. Əlişanoğlu, T. Milli nəsrdə Azərbaycan obrazı: tarix və müasirlik konetkündə / T. Əlişanoğlu. – Bakı: Elm və Təhsil, – 2017, – 616 s.</p> <p>5. Əlişanoğlu T. Müstəqillik illəri Azərbaycan ədəbiyyatı. Bakı: Qanun Nəşriyyatı, 2013, 216 s.</p> <p>6. Əlişanoğlu T. Müstəqillik körpüsünü keçənlər. Bakı: “Elm və təhsil”, 2015, 452 s.</p> <p>7. Abdulla, K. Düma ilə Coys arasında. Bakı: Mütərcim, – 2016, – 188 s.</p> <p>8. Musayeva, İ. XXI əsrdən baxış: Ədəbi tənqid və bədii söz / İ. Musayeva. – Bakı: Elm və təhsil, – 2017, – 724 s.</p> <p>9. Müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı: [2 cildə] / məsul red. T. Əlişanoğlu; elmi red. İ. Həbibbəyli. – Bakı: Elm və təhsil, – c. 1. – 2016, – 799 s.</p> <p>10. Müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı: [2 cildə] / məsul red. T. Əlişanoğlu; elmi red. İ. Həbibbəyli. – Bakı: Elm və təhsil, – c. 2. – 2016, – 1087 s.</p> <p>11. Akimova E. Düşüncə zamanı – Ədəbi tənqid diskurs kimi. Bakı: “Elm və təhsil”, 2019. 600 s.</p> <p>12. Azərbaycan nəsr antologiyası. 5 cildə. Bakı: “Şərq-Qərb”, 2006.</p> <p>13. Azərbaycan dramaturgiyası antologiyası. 5 cildə. Bakı: “Şərq-Qərb”, 2007.</p> <p>14. www.kitabxana.net- elektron kitabxana.</p> <p>15. www.google.az- universal axtarış portalı.</p> <p>16. www.anl.az- Milli kitabxana</p> <p>17. www.kulis.az- azəridilli mədəniyyət və ədəbiyyat saytı.</p> <p>18. www.sim-sim.az azəridilli ədəbiyyat saytı.</p> <p>19. www.artkasi.az-mədəniyyət portalı</p> <p>20. www.manera.az-ədəbiyyat və mədəniyyət portalı</p> <p>21. www.senet.az- ədəbiyyat və sənət dərgisi</p> <p>22. www.ann.az-ədəbiyyat və mədəniyyət portalı</p> <p>23. www.proza.az-ədəbiyyat portalı</p> <p>Xarici ədəbiyyat: İngilis dilində</p> <p>1. Barthes, R. The Fashion System / R. Barthes. Translators: Matthew Ward and</p>	

	<p>RichardHoward. – Oakland: University of California Press, – 1990, – 351 p.</p> <p>2. Barthes, R. The Pleasure of the Text / R. Barthes. Translator: Richard Miller. – New York:Hill and Wang, – 2013, – 96 p.</p> <p>Belsey, C. Poststructuralism / C. Belsey. – UK: Oxford University Press, – 2011, – 128 p</p> <p>Türk dilində</p> <p>1. Aktulum, Y. Kopuk Yazı, Kopuk Yapıt / Y. Aktulum. – İstanbul: Öteki Yayınları, – 2002, – 376 s.</p> <p>2. Yavuz Hilmi. Okuma biçimleri. İstanbul: Timaş Yayınları. 2012, 240 s.</p> <p>3. Bahtin, M. Sanat ve Sorumluluk / M. Bahtin. Çeviren: Cem Soydemir. – İstanbul: AyrıntıYayınları, – 2005, – 357 s.</p> <p>4. Kundera, M. Bir Buluşma / M. Kundera. Çevirmen: Roza Hakmen. – İstanbul: CanYayınları, – 2010, – 173 s.</p> <p>5. Kundera, M. Perde / M. Kundera. Çevirmen: Aysel Bora. – İstanbul: Can Yayınları, – 2009, – 157 s.</p> <p>6. Kundera, M. Roman Sanatı / M. Kundera. Çevirmen: Aysel Bora. – İstanbul: Can Yayınları, – 2012, – 154 s.</p>		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	İnteraktiv	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı		30
	Davamiyyət		5
	Fəallıq		5
	Tapşırıqlar və quizlər		10+10
	Final imtahanı		40
	Yekun		100
Kursun təsviri	<p>“Bədii mətn təhlili” fənni nəzəri və praktiki səciyyə daşıyır. Nəzəri biliklər ümumiləşdirilir və konkret bədii mətnlər üzərində təhlil aparılır. Bu fənn daha çox praktiki, təcrübi xarakterə malikdir. “Bədii mətn təhlili” fənnində lirik, epik və dramatik növə aid bədii mətnlər təhlilə cəlb edilir. Həmçinin müxtəlif ədəbi təmayülləri təmsil edən şair, yazıçı və dramaturqların əsərlərinə müraciət edilir. Tematik planın bu cür seçilməsi çoxsəli və çoxqatlı tədris prinsipi ilə də uzlaşır.</p>		
Kursun məqsədləri	<p>1. Ədəbi fikir və bədii mətn mövzusunda biliklər əldə edilir.</p> <p>2. Ədəbiyyat əsərləri vasitəsi ilə mətn təhlili prinsipləri mənimsənilir.</p> <p>3. Əldə edilən nəzəri biliklərlə fərqli janr və üslubda olan ədəbi əsərlər qarşılaşdırılır.</p> <p>4. Mətn təhlilinə aid ənənəvi və müasir metodlar praktiki olaraq tətbiq edilir.</p> <p>Ədəbi əsər bədii mətn kimi analiz edilir.</p>		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	<p>Kursun sonunda tələbələr aşağıdakıları edə biləcəklər:</p> <p>1.Bədii mətnləri yeni baxışla qiymətləndirmək və təhlil etmək;</p> <p>2..Bədii-estetik zövqü, nəzəri-paktiki bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək;3.İrəli sürülən fikir və mülahizələri elmi-nəzəri baxımdan əsaslandırmaq;</p> <p>4. Lirik, epik və dramatik növə aid bədii mətnləri bədii-estetik inkişaf qanunauyğunluğu aspektindən təhlilə cəlb etmək;</p>		
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	<p>Fəallığa görə veriləcək bal tələbənin müzakirələrdə iştirakına, mətn təhlilində göstərdiyi fəallığa, semetsr boyu hazırladıqları təqdimatlara(prezentasiya), yeni və əlavə ədəbiyyatlara göstərdiyi marağa görə verilir. Davamiyyətə görə bal verilməsində tələbənin dərstdə ardıcıl iştirakı və dərstdə özünü qaydalara uyğun aparması nəzərə alınır. Üzürsüz buraxılan 2 dərslər üçün 1 (bir) bal çıxılır.</p>		

Fənnin tədrisi zamanı verilən ballara aydınlıq gətirək;

Aralıq imtahanı - 30(imtahanda tələbələrin biliyi açıq tipli tapşırıqlar vasitəsilə yoxlanılır)
Fəallıq - 5 (Fəallığa görə veriləcək 5 bal tələbənin müzakirələrdə iştirakına, praktik tapşırıqların yerinə yetirilməsində göstərdiyi fəallığa, əlavə ədəbiyyatlara göstərdiyi marağa, semestr boyu hazırladığıları təqdimatlara(prezentasiya) görə veriləcəkdir)
Quizlər (Quiz1-1 və quiz -2 10+10 midterm və final imtahanlarından əvvəl klassik formada verilir)
Final imtahanı - 40 imtahanda klassik suallar verilir)
Davamiyyət - 5 (Davamiyyətə görə bal verilməsində tələbənin dərstdə ardıcıl iştirakı və dərstdə özünü qaydalara uyğun aparması nəzərə alınacaqdır. Üzürsüz buraxılan 2 dərslə üçün 1 (bir) bal çıxılacaq)

İmtahan haqqında:

1. İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərslərin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən əlavə mənbələrə də müraciət etmək lazımdır.
2. İstifadə ediləcək ədəbiyyatın bir qismi tərəfimizdən təmin ediləcəkdir.
3. Aralıq və Final imtahanlarının hər ikisində suallar klassik olacaq.

Cədvəl (dəyişdirilə bilər)

Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslər/Tapşırıqlar
1.		Ədəbi əsər bədii mətn kimi Lirik növdə bədii mətnlərin antropoloji təhlil metodları Məhəmməd Hadinin “Həsəhal” şeirinin antropoloji təhlili	Qarayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı: XIX və XX yüzillər. B., Elm, s. 443-458. Akimova E. Düşüncə zamanı – Ədəbi tənqid diskursu kimi. Bakı: “Elm və təhsil”, 2019, s. 221-234.
2.		Lirik növ, lirik növün klassik və modern təhlil kriteriyaları Musa Yaqubun təbiət şeirlərində vizual və akustik poetika	Müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı: [2 cildə] / məsul red. T. Əlişanoğlu; elmi red. İ. Həbibbəyli. – Bakı: Elm və təhsil, – c. 1. – 2016, s. 623-639.
3.		Epik növdə antropoloji təhlil metodları Luis Xorxe Borxesin “Əlif” və “Zair” hekayələri İntellektual proza: Milan Kunderanın “Astagəllik” əsəri	Yavuz Hilmi. Okuma biçimləri. İstanbul: Timaş Yayınları. 2012, s.55-60. https://turuz.com/storage/Poem-Literature/Other/2015/464-Her_Qapidan_Xorxe_Luis_Borxes_Sechildmish_Eserleri.pdf
4.		Ədəbiyyatla həyat arasındakı poetik vəhdət Andre Moruanın “Balzakın səhvi ucubətindən” povestində ədəbiyyatın həyata təsiri	Yavuz Hilmi. Okuma biçimləri. İstanbul: Timaş Yayınları. 2012, s.29-38. https://ebooks.azlibnet.az/book-AIwZ1C84.html https://edebiyatqazeti.az/news/diger/2545-eger-qadinlar-qocalirsa
5.		Dramatik növdə süjet, xarakter və konflikt Dramatik növdə antropoloji	Yavuz Hilmi. Okuma biçimləri. İstanbul: Timaş Yayınları. 2012, s.14-26.

		təhlil metodları Samuel Bekketin “Qodonun intizarında” pyesində kulis və səhnə tərtibatı	http://artkaspi.az/az/xx-esrin-en-tesiredici-dram-eseri/#.YBfAcegzblU https://edebiyatqazeti.az/news/muzakire/4009-geyri-mueyyen-qeddarliq
6.		Əsərin ideyası. Məhəbbət motivi ilə ictimai mətləblərin bağlılığı Mövlud Süleymanlının "Yel Əhmədin bəyliyi" povestinin təhlili	http://artkaspi.az/file/pic/xeber/2017-01/1485172763_movlud.pdf
7.		Azərbaycan nəsrində macərə ədəbiyyatının ilk nümunəsi Didaktika ilə intellektuallığın nisbəti Sultan Məcid Qənizadənin “Gəlinlər həmayili” əsəri	Qarayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı: XIX və XX yüzillər. B., Elm, s. 303-305. Azərbaycan nəsr antologiyası. 5 cildə. I cild. Bakı: “Şərq-Qərb”, 2006, s. 221-308
8.		Poeziyada fikir və forma sərbəstliyi Vaqif Bayatlı Odərin şeirlərində “eşq” motivləri Aralıq imtahanı	Akimova E. Düşüncə zamanı – Ədəbi tənqid diskurs kimi. Bakı: “Elm və təhsil”, 2019, s. 298-316
9.		Bədii mətnə struktur estetikası Səbahəddin Əlinin “Xəz paltolu Madonna” romanının struktural təhlili	https://edebiyatqazeti.az/news/diger/4191-edebi-metnde-men-ve-basqasi
10.		Dramaturgiyada obrazın xarici və daxili görünüşü Mənzər Niyarlıının “Qara örpək” pyesi	Azərbaycan dramaturgiyası antologiyası. 5 cildə. Bakı: “Şərq-Qərb”, 2007.
11.		Bədii mətnə simmetriya estetikası Yusif Səmədoğlunun “İncə dərəsində yaz çağı”, Elçinin “Parisdə avtomobil qəzası” hekayələri Cavid Ramazanovun “Amanabənd” romanı	Yavuz Hilmi. Okuma biçimləri. İstanbul: Timaş Yayınları. 2012, s. 189-194. https://kulis.az/news/6559 https://sim-sim.az/elcinin-parisd%C9%99-avtomobil-q%C9%99zasi/
12.		Fantatik reallıq Müqayisəli ədəbiyyat İkinci Mahmudun “Übermenşagen”, Rey Bredberinin “Təbəssüm” hekayələri	http://yarpaq.az/az/rey-bredberi-tebessm-hekaye/
13.		Populyarlıq və elitarlıq	https://news.milli.az/culture/83080.html https://kulis.az/news/16601

		Orxan Pamukun “Beynimdə qəribəlik” romanı	
14.		<p>Bədii mətnə əşya obrazı Natural və qeyrinatural seleksiyalar Müqayisəli ədəbiyyat</p> <p>Əlabbasın “Şəbi-hicran”, Anton Çexovun “Rotşildin skripkası”, Jorj Kulonun “Motsart qazamatda” hekayələri</p>	<p>Akimova E. Düşüncə zamanı – Ədəbitənqid diskurs kimi. Bakı: “Elm və təhsil”, 2019, s. 145-149 https://manera.az/index.php?newsid=9349 http://senet.az/rotsildin-skripkasi/</p>
15.		<p>Publisistika və bədiiyin vəhdəti</p> <p>Anarın “Göz muncuğu” povesti</p>	<p>Müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı: [2 cildə] / məsul red. T.Əlişanoğlu; elmi red. İ. Həbibbəyli. –Bakı: Elm və təhsil, – c. 1. – 2016, s. 327-353.</p> <p>Akimova E. Düşüncə zamanı – Ədəbitənqid diskurs kimi. Bakı: “Elm və təhsil”, 2019, s. 27-35</p>
		Final imtahanı	